i judikatury také pro obor daně z obratu. I v tomto případě 10leté lhůty podle § 45, VIII. zák. o dani z obratu jest výjimečně lhůta stejně dlouhá jako u přímých daní.

IV.

Promlčení výkonu trestu.

Podle § 45, X. zák. o dani z obratu promlčuje se výkon trestů uložených pro trestné činy uvedené v §§ 41—43 v pětiletech ode dne, kdy nález nabyl moci práva. V tom, že tatáž lhůta platí jak pro přestupky podle § 41, tak pro nepořádky podle § 43, jest rozdíl od práva platného pro přímé daně, neboť tam sice pro vlastní delikty platí rovněž pětiletá promlčecí lhůta (§ 206, IV. zák. o př. d.), pro nepořádky však jen lhůta šestiměsíční (§ 207, I. zák. o přímých daních).

# Glosy a aktuality.

## Ještě vkladní knížka vinkulovaná heslem a její výplata bez udání hesla.

Pojednání Dr. O. Hanny v č. 6/1938 Právní prakse vzbudilo všeobecnou pozornost a ohlas.

V Právníku, sešit 5/1938 na str. 302 a násl. reaguje Dr. Jar. Homolka na jednotlivé vývody Hannovy:

a) ad I. 3. Hannova článku upozorňuje Homolka na dobrozdání Dr. F. Illnera, otištěné již ve Věstníku záloženském z r. 1931, str. 112, v němž jest odůvodňováno, že není možno, aby soud nebo notář jako soudní komisař dal poukaz k realisování vkladní knížky bez ohledu na vázanost heslem, neboť tato otázka může býti řešena jen pořadem práva. Upozorňuje též na další rozh. krajského soudu civilního v Praze, R IV 1999/37 z 23. prosince 1937, v němž soud rozhodl ve stejném smyslu.

b) Upozorňuje dále na to, že případy rozhodnutí R IV 1742/37 a R IV 1999/37 týkaly se vesměs vkladních knížek Spořitelny české, která jest spořitelnou spolkovou, a jejíž stanovy opírají se o předpisy spořitelního regulativu z 26. září 1844, č. 832 j. s. z., a která nemá ve svých stanovách podobného ustanovení, jakým jest § 38 posl. odst. spořitelních vzorcových stanov, platných pro ostatní spořitelny. (Jedině Spořitelna česká a mimo ni ještě První moravská spořitelna v Brně jsou spolkovými spořitelnami, avšak stanovy První moravské spořitelny v Brně mají ustanovení věcně obdobné § 38 předpisu vzorcových stanov.) Vzorcové stanovy byly vydány podle § 34 zák. č. 302/1920 výnosem min. vnitra z 1. června 1922, č. 12.584/19, a platí, jak řečeno, pro všechny komunální spořitelny, a poslední odstavec § 38 těchto stanov, nadepsaného »Průkazy vkladatelovy totožnosti a vinkulace vkladů« stanoví:

»Zemře-li vlastník vinkulované knížky spořitelní, vyplatí se vklad jen tomu, kdo prokáže, že mu byl vklad přikázán pozůstalostním soudem. Průkazu toho není třeba, jde-li o knížku vinkulovanou na heslo, jež je soudobému majiteli známo.«

Vzhledem k tomu, že stanovy jakožto lex specialis jsou především závazné, budou spořitelny komunální musit postupovati i nadále podle předpisů svých stanov, takže rozhodnutí krajského soudu civilního týkající se vesměs jen spořitelny

české, nebudou míti za následek změnu ve vyplácení vkladů vázaných heslem ze spořitelních knížek, patřících do pozůstalosti, pokud půjde o komunální spořitelny, pro které platí vzorcové stanovy, vydané dle § 34 zák. č. 302/1920.

Zmíněné stanovisko krajského soudu civilního v Praze by tedy přicházelo v úvahu jen ohledně vkladních knížek ostatních ústavů, a jen ohledně nich je souhlasiti, že by ústavy měly zaujmouti stanovisko, jak předejíti případným sporům o výplaty vkladů a náhradu škody.

Ad V. posl. odst. vývodů Hannových upzorňuje Homolka, že Králův spis »Ústrojí a působnost spořitelny« stal se obsoletním pro komunální spořitelny pro vydání zmíněných vzorcových stanov a přijetí jejich předpisů § 38 posl. odst.

Z toho, že spořitelny jsou povinny vyplatiti vklad jen tomu, kdo prokáže, že mu byl přikázán pozůstalostním soudem, a že nejsou povinny ohlížeti se na vinkulaci, odpadají další obavy.

c) Homolka upozorňuje, že rozhodnutí Hannou dovolávaná dopadají plně na ony případy, v nichž by byl vydán pozůstalostním soudem příkaz k výplatě vkladů bez současného vydání odevzdací listiny nebo příkazní listiny prokazující nabytí toho, kdo spořitelní knížku předkládá.

d) Posléze upozorňuje Homolka na to, že pokud půjde o takové vinkulované vkladní knížky komunálních spořitelen, které nepatří do pozůstalosti, bude platiti řečené rozhodnutí Vážný 16.136 v plném rozsahu a spořitelny budou nuceny dožadovati se na předkladateli takové vkladní knížky provedení důkazu, že vklad a vkladní knížka náleží skutečně jemu, nebude-li moci udati heslo.

## Dolarová doložka.

Nejvyšší soud publikoval ve své úřední sbírce v poslední době rozhodnutí, jež naznačují, že výklad nejv. soudu o dolarové doložce se již ustálil. Jsou to rozhodnutí, týkající se pachtovní a nájemní smlouvy:

Sb. č. 16.416 (ze dne 17. října 1937). »Bylo-li zřejmým účelem doložky ustáliti jí hodnotu smluvního plnění (pachtovného) proti změnám, jež by v budoucnosti mohly nastati v hodnotě tuzemské měnové jednotky (proti jejímu znehodnocení a poklesu nebo jejímu zvýšení), nikoliv učiniti hodnotu plnění závislou na jakýchkoliv změnách poměru tuzemské měnové jednotky k dolaru, nemají pro plnění (výši) pachtovného významu takové změny v poměru obou měn, k nimž došlo z důvodů, jež nemají svůj základ v hodnotě tuzemské měnové jednotky, nýbrž v hodnotě dolaru.«

Sb. č. 16.692 (ze dne 4. února 1938): »Výklad dolarové doložky v nájemní smlouvě. Při vyšetření pravé vůle smluvců jest přihlédnouti k zjevnému účelu smlouvy a jednotlivých jejích ustanovení, k pohnutkám, které smluvce vedly a k okolnostem i předpokladům, z nichž vycházeli. Lze-li podle okolností s bezpečností souditi, že smluvci, chtějíce ustálení poměru vzájemného plnění pro budoucnost, zvolili dolar za měřítko plnění pro jeho stálost a že by nebyli umluvili dolarovou doložku, kdyby byli počítali s možností devalvace dolaru ve značné míře, nemá změna v relaci tuzemské měny k dolaru důsledkem devalvace dolaru vliv na výši ujednaného nájemného.«

Stejného řešení doznala otázka dolarové doložky v nepublikovaném rozhodnutí nejv. soudu ze dne 21. ledna 1938, č. j. Rv I 1595/36, týkajícím se renty; žalobce domáhal se zaplacení diference mezi smluvenou výší důchodu a částkou, kterou mu žalovaný vyplatil s odvoláním se na dolarovou doložku, ve které byl kursový poměr dolaru stanoven 1 : 34, kdežto v den výplaty důchodu činil kursový poměr jen 1 : 24. Kraj. soud civ. v Praze žalobě vyhověl. Vrchní soud vyslechl znovu svědky a žalobu zamítl. Nejv. soud obnovil rozsudek I. instance s tímto odůvodněním: